

ЛЕКЦІЯ

**з дисципліни «Правове
регулювання відносин
власності»**

**ТЕМА № 1 «Загальні положення
про право власності: поняття,
ознаки і зміст»**

(2 години)

ПЛАН ЛЕКЦІЇ:

1. Поняття права власності
2. Зміст права власності як складова здійснення права власності
3. Межі здійснення права власності

**Стаття 41
Конституції
України**

кожен має право

1. володіти

2. користуватися

3. розпоряджатися

СВОЄЮ ВЛАСНІСТЮ.

**Право приватної
власності набувається
в порядку,
визначеному законом**

**Ніхто не може бути
протиправно
позбавлений права
власності**

Право власності

В об'єктивному розумінні

Системна сукупність правових норм, які регулюють суспільні відносини, щодо володіння, користування та розпорядження майном його власником.

*В суб'єктивному
розумінні*

Передбачене і гарантоване правом об'єктивним суб'єктивне право особи здійснювати володіння, користування і розпорядження належним їй майном на свій розсуд, незалежно від інших осіб, і з будь-якою метою, якщо інше не передбачено законом.

Зміст об'єктивного права власності
комплексний (багатогалузевий) інститут права, який
об'єднує норми, що:

встановлюють приналежність матеріальних благ власнику

встановлюють підстави та умови виникнення у суб'єктів права
власності

встановлюють правові засоби
захисту (охорони) прав власника

встановлюють підстави та умови припинення права власності на
приналежні об'єкти, матеріальні блага

визначають обсяг повноважень власника з володіння,
користування і розпорядження матеріальними благами

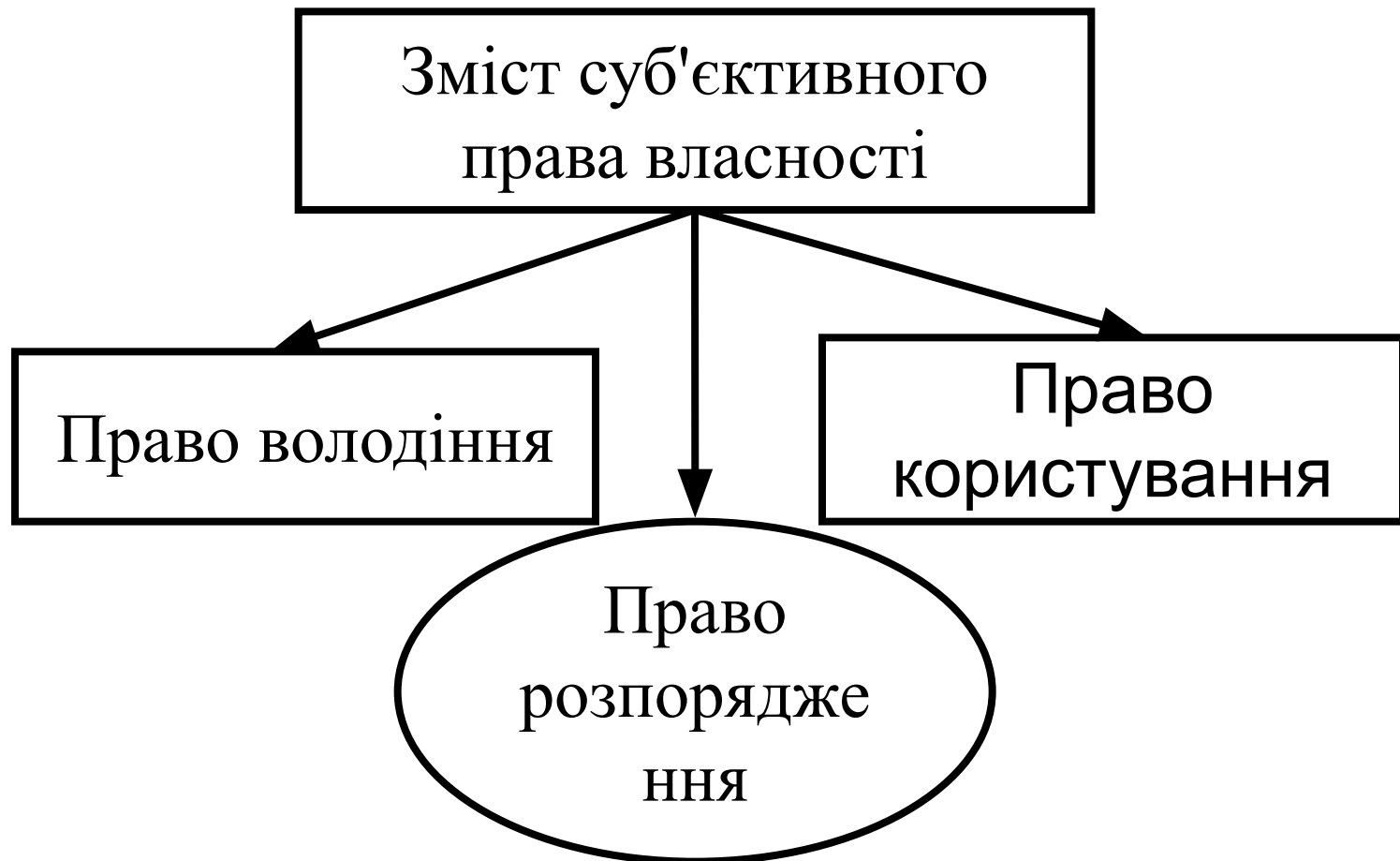
Основні риси суб'єктивного права власності

Є речовим
правом

Є найбільш повним, абсолютним
речовим правом

Передбачає одночасну належність у власника
правомочностей володіння, користування,
розпорядження

Правомочності власника реалізуються в абсолютних
правовідносинах, а окремі правомочності щодо
розпорядження і користування – також і в відносних
договірних

Власник має право вчиняти щодо свого майна будь-які дії, які не суперечать закону.

Право володіння – право здійснювати фактичне панування над річчю, здійснювати над нею фізичний контроль.

Право користування – право отримувати і присвоювати корисний ефект від об'єкта права власності, його властивостей, у тому числі отримувати і присвоювати фактичні та юридичні плоди і доходи.

Право розпорядження – право визначати фактичну та юридичну долю речі (іншого об'єкта права власності), включаючи її зміну, знищення, відчуження, надання прав на неї іншим особам, відмову від речі тощо.

Основні обов'язки власника

```
graph TD; A[Основні обов'язки власника] --- B[утримувати майно]; A --- C[додержуватися моральних засад суспільства]; A --- D[не використовувати право власності на шкоду правам, свободам та гідності громадян, інтересам суспільства]; A --- E[не погіршувати екологічну ситуацію та природні якості землі];
```

утримувати майно

додержуватися моральних
засад суспільства

не використовувати право власності
на шкоду правам, свободам та гідності громадян,
інтересам суспільства

не погіршувати екологічну
ситуацію та природні якості землі

Суб'єкти та форми права власності

Суб'єкт	Форма
фізичні та юридичні особи	приватна
територіальні громади	комунальна
державна	державна

Усі суб'єкти права власності є рівними перед законом.

Законом можуть встановлюватися особливості здійснення окремих форм власності

Правовий статус власника

```
graph TD; A[Правовий статус власника] --- B[обсяг повноважень (прав і обов'язків), у т.ч. охоронних прав щодо захисту права власності]; A --- C[межі здійснення повноважень власника]; A --- D[гарантії права власності]; A --- E[відповідальність власника];
```

обсяг повноважень (прав і обов'язків),
у т.ч. охоронних прав щодо захисту
права власності

межі здійснення повноважень власника

гарантії права власності

відповідальність власника

Межі здійснення права власності –
вважати нормативно визначені рамки
правомірної поведінки власника по
реалізації його суб'єктивного права,
визначені за допомогою сукупності
юридичних критеріїв

Межі здійснення права власності можуть встановлювати у законі в різні способи:

1. вказівкою на цільове використання майна;
2. вказівкою на способи реалізації права власності;
3. встановленням особливих правил набуття права власності на окремі види майна;
4. законодавчим встановленням переліку видів майна, яке не може належати власнику;
5. встановленням особливих правил про форму правочинів, що опосередковують перехід права власності на окремі види майна (норми про нотаріальне посвідчення, державну реєстрацію окремих видів правочинів);
6. законодавчим встановленням підстав та порядку припинення права власності всупереч волі власника.
7. встановленням юридичного обов'язку щодо утримання об'єкта права власності тощо.